

Aldığı Puan

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İSTANBUL İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
I. DÖNEM II. YAZILI SINAVI (İL GENELİ ORTAK)

Coğrafya
10. SINIF

CEVAP
ANAHTARI

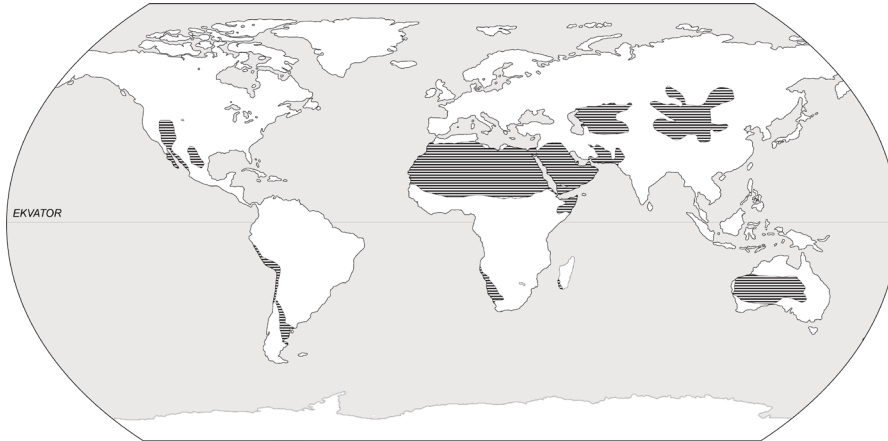
Adı ve Soyadı :.....
Sınıfı / Şubesi :.....
Öğrenci Numarası :.....

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

ÖĞLEN
OTURUMU

1. Bu soru kitapçığında 6 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100 (yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. Her sorunun puan değeri yanında belirtilmiştir.

1. Aşağıda çöl ikliminin yayılış alanını gösteren harita verilmiştir.

Bu bölgelerde yer şekillerinin oluşmasında en etkili dış kuvveti yazarak bu dış kuvvetin oluşturduğu yer şekillerine iki örnek veriniz. (20 puan)

En etkili dış kuvvet:
- Rüzgârlar

Dış kuvvetin oluşturduğu yer şekilleri:
- Mantar kaya-şeytan masası, şahit kaya, tafoni, yardang, hamada-çöl kaldırımı, lös, kumul, boyuna kumullar, enine kumullar, barkan kumulları cevaplarından herhangi ikisi doğru kabul edilir.

2. Türkiye'deki kırıklı dağlarla ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Oluşumunu kısaca açıklayınız. (10 puan)

- Ülkemizde Alp Orojenezi sırasında kıvrılma özelliğini kaybetmiş sert tabakalar kırılmıştır. Kırık hatları arasında kalan blokların bir bölümü yükselmiş, bir bölümü ise çökmüştür. Yükselen bloklar kırık dağları (horst), çöken bloklar ise çöküntü alanlarını (graben) oluşturmuştur.

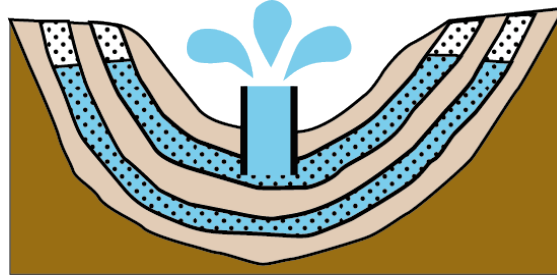
b) Bu dağlardan iki tanesinin yerini aşağıdaki harita üzerinde çizip bunların adlarını yazınız. (10 puan)

- Kaz Dağı, Madra Dağı, Yunt Dağı, Bozdağlar, Aydın Dağları, Menteşe Dağları, Nur Dağları cevaplarından herhangi ikisi doğru kabul edilir. Dağ isimlerinden her biri 2 puan olarak değerlendirilecektir.

- Her bir dağın çizimi 3 puan olarak değerlendirilecektir.

3. Aşağıdaki şekilde bir su kaynağı çeşidi gösterilmiştir.

Geçirimli tabaka Geçirimsiz tabaka Ana kaya

Bu kaynak tipinin

a) Adını yazınız. (10 puan)

- Artezyen Kaynak

b) İki özelliğini yazınız. (10 puan)

Örnek Cevaplar:

- İki geçirimsiz tabaka arasında sıkışmış yer altı suları vardır. Genellikle vadi tabanlarında ve tabakaların çanaklaştığı yerlerde görülür. Üstteki tabakanın insanlar tarafından delinmesiyle yer altı suyu yüzeye çıkar. Yer altı suyu tazyikli bir şekilde yüzeye çıkar. Cevaplarından herhangi ikisi doğru kabul edilir.

4. Türkiye'deki akarsuları verimli kullanmanın ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerinden herhangi birini seçerek açıklayınız. (10 puan)

Öğrencilerden beklenen, akarsuları verimli kullanmanın ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerinden birini seçerek doğru şekilde açıklamasıdır. Öğrenci, aşağıdaki etkilerden herhangi birine mantık çerçevesi içinde değindiyse tam puan verilir.

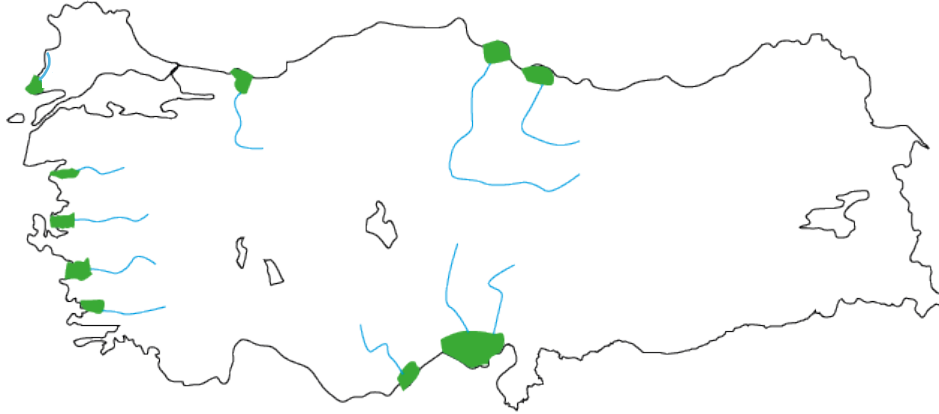
Örnek Cevaplar:

Ekonomik etkiler: Balıkçılık, enerji elde etme, turizm, sulama vb. akarsu-ekonomi bağlantısını kurabilen cevaplar;

Sosyal ve kültürel etkiler: Akarsuların göç, spor, turizm, yeme-içme, sanat vb. gibi sosyal-kültürel faaliyetlerle bağını kurabilen cevaplar doğru kabul edilecektir.

Not: Öğrenciler cevaplarını kendi cümleleri ile farklı şekilde ifade edebilecekleri için uygun olan tüm cevaplar doğru kabul edilecektir.

5. Aşağıdaki harita üzerinde başlıca delta ovaları gösterilmiştir.

a) Bu ovaların oluşumu hakkında kısaca bilgi veriniz. (10 puan)

- Denize ulaşan akarsuların taşıdığı alüvyonların kıyıda birikip kıyının denize doğru üçgen bir şekilde ilerlemesiyle oluşur.

b) Gösterilen delta ovalarından iki tanesinin adını yazınız. (10 puan)

- Bafra, Çarşamba, Sakarya-Adapazarı, Meriç, Dikili, Menemen, Selçuk, Balat, Silifke, Çukurova.
Cevaplarından herhangi ikisi doğru kabul edilir.

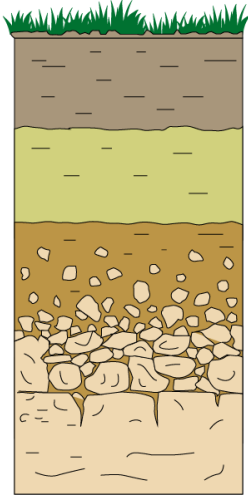

6. Topraklarla ilgili aşağıda verilen soruları cevaplayınız.

a) Ana kayanın toprak oluşumu üzerindeki etkisini kısaca açıklayınız. (6 puan)

- Ana kayanın çözülmesi ile birçok mineral madde açığa çıkmakta ve bunların toprakta bulunan suyun etkisiyle erimesi sonucunda bitkiler beslenmekte ve toprakta organizma faaliyetleri başlamaktadır. Toprak oluşumunda ana kayanın direnci önemli bir faktördür. Toprak oluşumu, dirençli kayaların bulunduğu sahalarda daha uzun sürede gerçekleşirken dirençsiz yumuşak kayaların bulunduğu sahalarda daha kısa sürede gerçekleşir. Kayacın cinsi de toprak türü üzerinde etkilidir. Örneğin bünyesinde yoğun olarak silis bulunduran granit, şist gibi kayalar hem zor ayrışır hem de sığ ve fakir topraklar oluşur. Yine kum taşının ayrışmasıyla kumlu, kalkerin ayrışması ile kireçli topraklar meydana gelir.

b) Aşağıdaki şekil üzerinde "X" ile işaretlenen toprak horizonunun (katmanının) adını ve bir özelliğini yazınız. (4 puan)

- B Horizonu (2 puan)

Örnek Cevap:

- Genel olarak birikim horizonu olan bu katman, A horizonunda yıkanan maddelerin, killerin ve çeşitli oksitlerin biriktiği tabakadır. (2 puan)